

Zadeva C-631/21**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

14. oktober 2021

Predložitveno sodišče:

Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Nizozemska)

Datum predložitvene odločbe:

5. oktober 2021

Pritožnica:

Taxi Horn Tours BV

Nasprotne stranke v postopku s pritožbo:

Gemeente Weert

Gemeente Nederweert

Touringcars VOF

Predmet postopka v glavni stvari

Pritožba zoper odločbo, izdano v postopku za izdajo začasne odredbe, v postopku za oddajo javnega naročila. Pritožnica je na prvi stopnji izpodbijala odločbo dveh občin (v nadaljevanju: občini) o oddaji javnega naročila družbi z neomejeno odgovornostjo (v nadaljevanju: d. n. o.), ki je predložila zgolj en enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila (v nadaljevanju: ESPD). Po njenem mnenju bi morali družbenici d. n. o. predložiti vsaka lastni ESPD.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Razlaga prava Unije na podlagi člena 267 PDEU

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Če imajo sodelujoče osebe (fizične in/ali pravne osebe) skupno podjetje (v tej zadevi v obliki družbe z neomejeno odgovornostjo):
 - ali mora vsaka od sodelujočih oseb predložiti ločen enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila; ali
 - morajo vsaka od sodelujočih oseb in njihovo skupno podjetje predložiti ločen enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila; ali pa
 - mora samo skupno podjetje predložiti en enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila?
2. Ali je pri tem drugače v primeru,:
 - če je skupno podjetje ustanovljeno za določen ali nedoločen čas (trajno);
 - ko so sodelujoče osebe same gospodarski subjekti;
 - ko sodelujoče osebe upravljajo lastno podjetje, ki je podobno skupnemu podjetju oziroma vsaj deluje na istem trgu;
 - ko skupno podjetje ni pravna oseba;
 - ko ima lahko skupno podjetje (od premoženja družbenikov) ločeno premoženje (in je iz tega mogoče povrniti škodo);
 - če je skupno podjetje na podlagi nacionalnega prava upravičeno za zastopanje sodelujočih oseb pri odgovorih na vprašanja iz enotnega evropskega dokumenta v zvezi z oddajo javnega naročila;
 - ko na podlagi nacionalnega prava v primeru družbe z neomejeno odgovornostjo družbeniki nase prevzemajo obveznosti iz javnega naročila in so solidarno odgovorni za izpolnitev teh obveznosti (in torej ne sama družba z neomejeno odgovornostjo)?
3. Če je pomembnih več dejavnikov, naštetih v drugem vprašanju, kakšno je medsebojno razmerje med temi dejavniki? Ali so nekateri dejavniki pomembnejši od drugih ali celo odločilni?
4. Ali je res, da se v primeru skupnega podjetja od sodelujoče osebe v vsakem primeru zahteva ločen enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila, če se bodo za izvedbo naročila uporabila (tudi) sredstva, ki pripadajo lastnemu podjetju te osebe (kot so zaposleni in oprema)?

5. Ali mora skupno podjetje izpolnjevati določene zahteve, da se lahko šteje za en sam gospodarski subjekt? Če je odgovor pritrdilen, katere so te zahteve?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL 2014, L 94, str. 65), členi 2, 19, 59 in 63.

Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/7 z dne 5. januarja 2016 o določitvi standardnega obrazca za enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila (UL 2016, L 3, str. 16).

Navedene določbe nacionalnega prava

Aanbestedingswet 2012 (zakon o javnih naročilih iz leta 2012), členi 2.52, 2.84, 2.85; Aanbestedingsbesluit (uredba o javnih naročilih), člen 2; Burgerlijk Wetboek (civilni zakonik, v nadaljevanju: BW), člen 7A:1655; Wetboek van Koophandel (trgovinski zakonik, v nadaljevanju: WvK), členi 16, 17(1) in 18

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 V tej sodbi je gerechtshof (pritožbeno sodišče, Nizozemska) v okviru pritožbe zoper sodbo v postopku za izdajo začasne odredbe, ki jo je družba Taxi Horn vložila proti občinama in v katerem je družba Touringcars VOF (v nadaljevanju: Touringcars) intervenientka, odločilo, da bo Sodišču predložilo vprašanja za predhodno odločanje.
- 2 Občini sta 28. februarja 2019 organizirali postopek evropskega javnega naročila za prevoz učencev osnovnih šol v okviru pouka telesne vzgoje (v nadaljevanju: prevoz na športne dejavnosti) za obdobje od leta 2020 do konca šolskega leta 2027–2028. Merilo za oddajo je bila ekonomsko najugodnejša ponudba.
- 3 V razpisni dokumentaciji so bila tudi razpisna navodila, ki sta jih občini pripravili za to javno naročilo. V njih je bilo med drugim določeno:

„1.9 Pooblastilo za podpis

Vodstveni delavec, ki je pooblaščen za zastopanje podjetja in za sprejemanje zavezujočih odločitev, mora podpisati lastno izjavo, ki jo je treba izpolniti (ESPD – enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila), ponudbo in priloge. Podpisnik s podpisom zagotavlja točnost in veljavnost celotne ponudbe.

[...]

1.18 Oddaja ponudbe

[...]

Dopustne so tudi ponudbe skupine prevoznikov. Skupina mora izpolnjevati postavljene zahteve. Če oddate ponudbo kot skupina, mora skupina imenovati kontaktno osebo. Vsak član skupine je solidarno odgovoren za izpolnitev prevozne pogodbe. Iz ponudbe članov skupine mora biti razvidno, kako je zagotovljena stalnost prevoza na športne dejavnosti, kadar eden ali več članov ne more izpolniti svojih obveznosti.

[...]

2.1 Število izvodov/popolnost

[...]

Ponudba mora biti popolna in vsebuje te dokumente:

- popolno izpolnjeno in ustrezno podpisano lastno izjavo (ESPD, Priloga 2); ESPD je datoteka v obliki pdf, ki jo je treba izpolniti in ki smo jo dali na voljo prek sistema TenderNed.“
- 4 11. novembra 2019 se je izkazalo, da sta ponudbi za javni razpis oddali le družbi Taxi Horn in Touringcars. Ponudbo družbe Touringcars je oddala oseba [F]. Oseba [F] je v imenu družbe Touringcars predložila le en ESPD.
 - 5 Družba Touringcars je družba z neomejeno odgovornostjo, ki je bila ustanovljena 1. januarja 2011 za nedoločen čas. Družba Touringcars ima glede na handelsregister (poslovni register, Nizozemska) 82 zaposlenih, njena dejavnost pa obsega „prevoz potnikov po cesti z občasnimi prevozi, prevoz s taksiji ter prodajo in popravilo osebnih avtomobilov in lahkih gospodarskih vozil“. Družbenici družbe Touringcars sta družbi [K] B.V. in [F] Touringcars B.V. Direktor družbe Touringcars je oseba [F], ki ima polna pooblastila. Obe družbenici upravljata svoje prevozno podjetje. Direktor družbenice [K] B.V. je oseba [K]. Oseba [F] je pooblaščenec družbe [K] B.V., njegov naziv pa je komercialni direktor. Družba [K] B.V. ima glede na poslovni register 39 zaposlenih. Edini direktor in družbenik družbenice [F] Touringcars B.V. je družba [F] Beheer B.V. Edini direktor in družbenik družbe [F] Beheer B.V. je oseba [F]. Družba [F] Touringcars B.V. glede na poslovni register nima zaposlenih.
 - 6 Oseba [K] je v dopisu z dne 27. januarja 2020 med drugim izjavila:

„Kot edini in za zastopanje samostojno pooblaščen direktor družbe [K] B.V. sem 5. januarja 2011 gospodu [F] podelil polno pooblastilo za zastopanje družbe [K] B.V. [...]. Čeprav se gospod [F] in jaz redno posvetujeva o delovanju družb(e), povezane(ih) z družbo [K] B.V., mu od tega datuma prepuščam celotno upravljanje podjetja. V zvezi z zadnjenavedenim dodajam, da je družba [K] B.V. od 1. januarja 2011 skupaj z družbo [F] Touringcars B.V. ustanovila družbo z neomejeno odgovornostjo, ki posluje pod firmo Touringcars V.O.F. Tudi znotraj

tega gospodarskega interesnega združenja se gospod [F] in jaz redno posvetujeva, vendar je on tisti, ki dejansko vodi podjetje.“

- 7 Občini sta z dopisoma z dne 3. in 5. decembra 2019 družbo Taxi Horn obvestili, da sta javno naročilo oddali družbi Touringcars.
- 8 Družba Taxi Horn je to oddajo izpodbijala v postopku za izdajo začasne odredbe. V ta postopek za izdajo začasne odredbe je družba Touringcars vstopila kot intervenientka. Voorzieningenrechter (sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe) je predlog družbe Taxi Horn zavrnil.
- 9 Občini sta nato za prevoz na športne dejavnosti sklenili pogodbe z družbo Touringcars. Te pogodbe so začele veljati 1. marca 2020.
- 10 V pritožbenem postopku se postavlja vprašanje, ali sme zadostovati, da je družba Touringcars predložila zgolj en ESPD, ali pa bi morala vsaka od družbenic predložiti lastni ESPD.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 11 Družba Taxi Horn med drugim trdi, da je družba Touringcars gospodarsko interesno združenje, ki sta ga za nedoločen čas ustanovili podjetji družbenic, in da je s tem skupina gospodarskih subjektov. Zato naj bi bilo pomembno, da je ravnanja in izjave obeh družbenic mogoče preveriti prek lastnega ESPD vsake od njih.
- 12 Občini menita, da iz pravil prava Unije in nacionalnega prava ne izhaja, da mora ob ponudbi družbe z neomejeno odgovornostjo vsak družbenik predložiti enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila (ESPD).
- 13 Občini trdita, da je treba razlikovati med gospodarskim interesnim združenjem, ustanovljenim za določen in za nedoločen čas. Skupina gospodarskih subjektov v pravih prava Unije s področja javnih naročil naj bi se nanašala na gospodarsko interesno združenje, ustanovljeno za določen čas. Pri družbi z neomejeno odgovornostjo naj bi šlo za partnerstvo v smislu uvodne izjave 14 Direktive 2014/24/EU in zato za podjetje, ne pa za skupino. Poleg tega naj bi bilo mogoče preverjanje družbenikov opraviti prek dela III A ESPD.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 14 Direktiva 2014/25/EU, ki se uporablja med drugim za storitve prevoza, vsebuje podobne določbe (uvodna izjava 17 oziroma 18; člen 2, točka 6; člen 37(2), člen 80(3), člen 79).

Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/7 z dne 5. januarja 2016 o določitvi standardnega obrazca za enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila med drugim določa:

(1) Eden glavnih ciljev Direktive 2014/24/EU in Direktive 2014/25/EU je zmanjšanje upravnih bremen za javne naročnike, naročnike in gospodarske subjekte, zlasti za mala in srednja podjetja. Ključen del teh prizadevanj je enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila. Standardni obrazec za enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila bi bilo zato treba oblikovati tako, da ne bi bilo treba predložiti velikega števila potrdil ali drugih dokumentov v zvezi z razlogi za izključitev in pogoji za sodelovanje. Iz istega razloga bi moral standardni obrazec zagotoviti tudi ustrezne informacije o subjektih, katerih zmogljivosti gospodarski subjekt uporablja, tako da bi se preverjanje informacij v zvezi s temi subjekti lahko izvedlo istočasno in pod enakimi pogoji kot preverjanje v zvezi z glavnim gospodarskim subjektom.

Priloga 1

Navodila

Enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila je lastna izjava gospodarskih subjektov, ki velja kot predhodni dokaz in nadomešča potrdila, ki jih izdajo javni organi ali tretje osebe. V skladu s členom 59 Direktive 2014/24/EU je to uradna izjava gospodarskega subjekta, da se ne nahaja v nobenem izmed položajev, v katerih so ali bi lahko bili gospodarski subjekti izključeni, da izpolnjuje ustrezne pogoje za sodelovanje in, če je primerno, izpolnjuje objektivna pravila in merila, določena z namenom omejitve števila sicer ustreznih kandidatov, ki bodo povabljeni k sodelovanju. Cilj tega dokumenta je zmanjšati upravno breme, ki nastaja z zahtevo po pripravi precejšnjega števila potrdil ali drugih dokumentov, povezanih z razlogi za izključitev in pogoji za sodelovanje.

[...]

Gospodarski subjekt, ki v postopku oddaje javnega naročila nastopa **samostojno** in **ne uporablja zmogljivosti** drugih subjektov, da bi izpolnil pogoje za sodelovanje, mora izpolniti en enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila.

Gospodarski subjekt, ki v postopku oddaje javnega naročila nastopa **samostojno**, vendar **uporablja zmogljivosti** enega ali več drugih subjektov, mora **zagotoviti**, da javni naročnik oziroma naročnik prejme njegov enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila, poleg tega pa še **ločen** enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila, ki navaja ustrezne informacije za **vsakega od subjektov, katerih zmogljivosti uporablja**.

Kadar pa skupine gospodarskih subjektov, vključno z začasnimi združenji, v postopku oddaje javnega naročila nastopajo skupaj, je treba za **vsakega** od sodelujočih gospodarskih subjektov predložiti **ločen** enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila, v katerem se navedejo informacije, ki se zahtevajo v delih II do V.

Kadar je več kot ena oseba član upravnega, upravljalkega ali nadzornega organa gospodarskega subjekta ali ima več oseb pooblastila za njegovo zastopanje ali odločanje ali nadzor v njem, lahko nacionalna zakonodaja, vključno s pravili o varstvu podatkov, določa, da **mora** isti enotni evropski dokument v zvezi z oddajo javnega naročila podpisati vsak(-a) izmed njih.

15 Direktive o javnih naročilih so bile v nizozemsko pravo prenesene z zakonom o javnih naročilih iz leta 2012.

16 Člen 2.52 zakona o javnih naročilih v odstavkih 3 in 4 določa:

„3. Gospodarsko interesno združenje lahko odda ponudbo ali se prijavi kot kandidat.

4. Javni naročnik za oddajo ponudbe ali prijave za sodelovanje pri gospodarskem interesnem združenju ne zahteva, da ima tako združenje določeno pravno obliko.“

17 Člen 2.84 tega zakona v odstavkih 1 in 2 določa:

„Lastna izjava je izjava gospodarskega subjekta, v kateri ta navede:

- a. ali se zanj uporabljajo razlogi za izključitev;
- b. ali izpolnjuje pogoje ustreznosti, zahtevane v obvestilu o oddaji ali dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila;
- c. ali izpolnjuje ali bo izpolnjeval tehnične specifikacije in izvedbene pogoje v zvezi z okoljem in dobrim počutjem živali ali pogoje v zvezi s socialnimi vidiki;
- d. ali in kako izpolnjuje pogoje za sodelovanje.

2. Podatki in informacije, ki jih je mogoče zahtevati v izjavi, in vzorec ali vzorci te izjave, se določijo z izvedbeno uredbo ali na njeni podlagi.“

18 Člen 2.85 tega zakona v odstavku 1 določa:

„1. Javni naročnik od gospodarskega subjekta zahteva, da ob prijavi za sodelovanje ali oddaji ponudbe predloži lastno izjavo, za katero uporabi vzorec, določen v ta namen; javni naročnik pri tem navede, kateri podatki in informacije morajo biti vsebovani v lastni izjavi.“

[...]

19 Uredba o javnih naročilih v delu, ki je upošteven v obravnavani zadevi, določa:

Člen 2

1. V lastni izjavi iz člena 2.84 zakona so navedeni vsaj ti podatki:

- a. podatki o javnem naročniku ali podjetju v posebnem sektorju in o postopku za oddajo javnega naročila;
- b. podatki o gospodarskem subjektu;
- c. izjava glede razlogov za izključitev;
- d. izjava o zahtevah glede zahtevanih pogojev ustreznosti in izjava glede tehničnih specifikacij in izvedbenih pogojev v zvezi z okoljem;
- e. izjava o tem, kako so izpolnjeni pogoji za sodelovanje;
- f. izjava o točnosti izpolnjene lastne izjave in pristojnosti podpisnika;
- g. datum in podpis.

[...]

3. Vzorec ali vzorci lastne izjave se določijo z ministrskim odlokom. [...]"

- 20 Družba Touringcars ima pravno obliko družbe z neomejeno odgovornostjo. Družba z neomejeno odgovornostjo je, tako kot družba civilnega prava in komanditna družba, osebna družba.
- 21 Procureur-generaal bij de Hoge Raad (generalni pravobranilec pri vrhovnem sodišču, Nizozemska) je v sklepnih predlogih z dne 31. januarja 2020 (NL:PHR:2020:97) (št. 3.3–3.8) osebno družbo opisal tako:

„Različne osebne družbe

3.3 Naše pravo pozna tri osebne družbe: družbo civilnega prava, družbo z neomejeno odgovornostjo in komanditno družbo (v nadaljevanju: k. d.). To so oblike sodelovanja, ustanovljene na podlagi pogodbe, pri čemer drugače kot pri pravnih osebah iz knjige 2 BW ne gre za institucije. Hkrati je treba včasih – in morda bi morali reči vse bolj – te osebe šteti za subjekte, tako da se (še posebej) postavlja vprašanje pravne osebnosti in/ali pravne subjektivitete. D. n. o. in k. d. sta kvalificirani obliki družbe civilnega prava.

3.4 Zakonodajalec je družbo civilnega prava opredelil v členu 7A:1655 BW: „Družba civilnega prava je pogodba, s katero se dve ali več oseb zaveže nekaj prispevati v družbo z namenom, da si bodo razdelile nastalo korist.“

Družba civilnega prava je lahko „tiha“ ali „javna“; odločilno je, ali v prometu deluje pod skupnim imenom. Če se pojavlja pod skupnim imenom, je javna. Če ni tako, se imenuje „tiha“; tretje osebe torej ne vedo za obstoj družbe civilnega prava (tako da tudi ne sklenejo pogodbe z „družbo civilnega prava“). Tako d. n. o. kot

k. d. sta posebni obliki javne družbe civilnega prava. V členu 16 WvK¹ je d. n. o. opisana tako:

„Družba z neomejeno odgovornostjo je družba civilnega prava, ustanovljena za izvajanje dejavnosti pod skupnim imenom.“ [...]

Iz povezave med členom 16 WvK in členom 7A:1655 BW izhaja, da gre pri d. n. o. za:

- a) pogodbo,
- b) sklenjeno zaradi sodelovanja dveh ali več oseb,
- c) ki se zavežejo nekaj prispevati v družbo
- d) zaradi doseganja skupne koristi,
- e) to sodelovanje pa je namenjeno opravljanju dejavnosti, pri čemer
- f) je družba ustanovljena pod skupnim imenom.

Zakon ne določa formalnih zahtev glede nastanka družbe civilnega prava, d. n. o. in k. d. Kakor hitro gospodarsko interesno združenje ustreza opisu iz člena 7A:1655 BW in/ali člena 16 ali 19 WvK, ga je mogoče opredeliti kot družbo civilnega prava, d. n. o. ali k. d. Sicer je za d. n. o. (in k. d.) z zakonom določeno tudi, da se ustanovi z javno ali zasebno listino (člen 22 WvK) in da je vpisana v poslovni register (člen 23 WvK), vendar to nista konstitutivni zahtevi. Zahteva v zvezi z listinami ima zgolj dokazno funkcijo (člen 157 Rv²), zahteva v zvezi z vpisom pa je namenjena zaščiti tretjih oseb (pravna varnost).

Pooblastilo za zastopanje in solidarna odgovornost družbenikov

3.6 Člen 17(1) WvK določa, da je vsak družbenik pooblaščen delovati v imenu d. n. o., če ni drugače pogodbeno dogovorjeno:

„Vsak družbenik, ki ni izključen iz tega, je pooblaščen, da v imenu družbe opravlja posle, da izplačuje in prejema sredstva ter da družbo zavezuje v odnosu do tretjih oseb in tretje osebe v odnosu do družbe.“

Glede pravnih posledic je upošteven člen 18 WvK:

„Pri družbah z neomejeno odgovornostjo je vsak od družbenikov solidarno odgovoren za obveznosti družbe.“

¹ Wetboek van Koophandel.

² Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (zakonik o civilnem postopku).

Družbeniki so torej solidarno odgovorni v smislu člena 6:6(2) BW, kar pomeni, da je vsak družbenik neomejeno odgovoren za dolgove družbe.“

- 22 Hoge Raad (vrhovno sodišče, Nizozemska) je v sodbi z dne 19. aprila 2019, NL:HR:2019:649 (UWV/bewindvoerder), v zvezi z d. n. o. kot izhodišče upoštevalo:

„3.4.1

D. n. o. je pravno razmerje, ustanovljeno s pogodbo, katerega cilj je opravljanje dejavnosti pod skupnim imenom v okviru trajnega gospodarskega interesnega združenja (glej člen 16 WvK v povezavi s členom 7A:1655 BW). D. n. o. v skladu z veljavnim pravom nima pravne osebnosti. Kljub temu je z zakonom in sodno prakso d. n. o. do neke mere priznan samostojen položaj v odnosu do posameznih družbenikov. D. n. o. lahko tako v svojem imenu nastopa kot stranka v sodnem postopku (člen 51(2) Rv) in je mogoče zanjo pod njenim imenom uvesti stečajni postopek (člen 4(3) FW³). Poleg tega je v skladu z ustaljeno sodno prakso Hoge Raad (vrhovno sodišče) premoženje družbenikov, namenjeno za delovanje d. n. o., ločeno od njihovega zasebnega premoženja. Iz tega ločenega premoženja je mogoče izterjati dolgove, nastale v okviru dejavnosti d. n. o. Stečaj d. n. o. se nanaša na likvidacijo in razdelitev ločenega premoženja ter ne vodi vedno nujno do stečaja družbenikov. [...]

3.4.2

Posledica neobstoja pravne osebnosti je, da d. n. o. ni samostojni nosilec subjektivnih pravic in obveznosti. Kadar družbenik deluje v imenu d. n. o. (za kar je vsak družbenik načeloma pooblaščen na podlagi člena 17 WvK), deluje v imenu vseh družbenikov in zaveže vse družbenike. Pogodbo ‚z d. n. o.‘ je torej treba šteti za pogodbo, sklenjeno z vsemi družbeniki v njihovi vlogi družbenikov. [...]

3.4.3

Člen 18 WvK določa, da je vsak družbenik solidarno odgovoren za obveznosti družbe. Posledica te določbe je, da je vsak družbenik neomejeno odgovoren za obveznosti vseh družbenikov v njihovi vlogi družbenikov. Člen 18 WvK tako pomeni izjemo od predpostavke iz člena 6:6(1) BW, da je, če izpolnitev dolgujeta dva ali več dolžnikov, vsak od njih dolžan izpolniti enak del. S členom 18 WvK je torej uvedena solidarna odgovornost družbenikov med njimi samimi in ne solidarna odgovornost vsakega družbenika z d. n. o. (vsi družbeniki skupaj).

3.4.4

³ Faillissementwet (zakon o stečaju, v nadaljevanju: FW).

Upnik vseh družbenikov lahko uveljavlja svojo terjatev tako proti vsem družbenikom („proti d. n. o.“) kot tudi proti vsakemu družbeniku posebej. Upnik družbe ima torej do vsakega družbenika dva sočasna zahtevka: enega proti vsem družbenikom („proti d. n. o.“), ki je izterljiv iz ločenega premoženja d. n. o., in drugega proti družbeniku osebno, ki je izterljiv iz zasebnega premoženja tega družbenika. Proti prvonavedenemu zahtevku družbenik ne more uveljavljati ugovorov, ki se nanašajo nanj osebno, proti drugonavedenemu pa jih lahko. Sodba, izdana na ime d. n. o., s katero se ugodilo zahtevku le proti d. n. o., ne more postati pravnomočna, kar zadeva družbenika osebno, in je ni mogoče izvršiti v breme njegovega zasebnega premoženja. Upnik d. n. o. lahko toži tako d. n. o. (vse družbenike skupaj v njihovi vlogi družbenikov) kot tudi enega ali več družbenikov zasebno; stori lahko tudi oboje – zaporedoma ali istočasno. [...].“

- 23 Družbenici (družbi [K] B.V. in [F] Touringcars B.V.) sta gospodarska subjekta, ki sta z lastnim podjetjem tudi sama aktivna na istem trgu kot gospodarski subjekt (družba z neomejeno odgovornostjo), ki je oddal ponudbo za javno naročilo (Touringcars). Družba Taxi Horn je v zvezi s tem navedla, da družba Touringcars uporablja sredstva, ki so ji dana na voljo iz lastnih gospodarskih subjektov družbenic. Občini sta to trditev izpodbijali.
- 24 Pomembno je, da lahko javni naročnik preveri, ali je treba gospodarski subjekt, ki želi izvesti naročilo, izključiti in ali izpolnjuje pogoje ustreznosti, posebne pogoje in pogoje za sodelovanje. Če osebe trajno in pod skupnim imenom sodelujejo v ločenem skupnem podjetju, se postavlja vprašanje, ali se sme preizkus omejiti le na skupno podjetje ali pa se mora nanašati tudi na vsako od sodelujočih oseb.
- 25 Bistveno vprašanje je, kdaj sme zadostovati, da gospodarski subjekt, če v njem sodelujejo (fizične in/ali pravne osebe), predloži samo en ESPD. Za to je treba podati razlago členov 2, 19, 59 in 63 Direktive 2014/24/EU ter Izvedbene uredbe (EU) 2016/7.